Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
M. SZPUNAR
представено на 18 май 2017 година[1]

Съединени дела C-588/15 P и C-622/15 P

LG Electronics Inc. (C-588/15 P)
Koninklijke Philips Electronics NV (C-622/15 P)
срещу

Европейска комисия

„Жалба — Картели — Световен пазар на катодни тръби за телевизионни екрани и компютърни монитори — Решение, с което се констатират две нарушения на член 81 ЕО и на член 53 от Споразумението за Европейското икономическо пространство — Споразумения и съгласувани практики относно цени, подялба на пазари и производствен капацитет — Отговорност на дружеството майка за нарушенията, извършени от дъщерното му дружество — Изложение на възраженията, адресирано само до дружеството майка — Право на защита“

Въведение

1. С разглежданите жалби жалбоподателите искат отмяна на двете решения на Общия съд на Европейския съюз от 9 септември 2015 г., LG Electronics/Комисия[2] и от 9 септември 2015 г., Philips/Комисия[3], с които той отхвърля жалбите за отмяна на Решение C(2012) 8839 окончателен на Комисията от 5 декември 2012 година относно производство по член 101 ДФЕС и член 53 от Споразумението за ЕИП (дело COMP/39.437 — Тръби за телевизионни екрани и компютърни монитори) (наричано по-нататък „спорното решение“), и при условията на евентуалност — намаляване на размера на наложените на жалбоподателите съответни глоби.

2. Тези жалби, делата по които са съединени за целите на устната фаза на производството и съдебното решение[4], в частност повдигат един необсъждан досега въпрос във връзка със спазването на правото на защита в случаите, в които от дружеството майка се търси отговорност за извършени от дъщерното му дружество нарушения. По-точно, следва да се определи дали правото на защита на дружеството майка е нарушено, когато Европейската комисия адресира до него изложение на възраженията, без да го адресира и до дъщерното дружество, чиито деяния са предмет на разглеждане, в особения случай на откриване на производство по несъстоятелност срещу това дъщерно дружество, в резултат от което дружеството майка вече няма достъп до неговите документи.

1 Език на оригиналния текст:френски.

2 T-91/13, непубликувано, наричано по-нататък „решение LGE“, EU:T:2015:609.

3 T-92/13, непубликувано, наричано по-нататък „решение Philips“, EU:T:2015:605.

4 С акт на Съда от 7 февруари 2017 г.

Обстоятелствата по спора

3. Обстоятелствата по спора, изложени в обжалваните съдебни решения, могат да бъдат обобщени по следния начин.

4. Със спорното решение Комисията констатира, че основните производители в световен мащаб на електроннолъчеви тръби (наричани по-нататък „ЕЛТ“) са нарушили член 101 ДФЕС и член 53 от Споразумението за Европейското икономическо пространство (ОВ L 1, 1994 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 53, стр. 4), като са участвали в две отделни нарушения, свързани с пазара на цветни индикаторни лампи, използвани в компютърните монитори (colour display tubes, наричани по-нататък „CDT“), от една страна, и с пазара на цветни кинескопи, използвани в цветните телевизори (colour picture tubes, наричани по-нататък „CPT“), от друга.

5. LG Electronics Inc. (наричано по-нататък „LGE“) е доставчик на потребителски електронни уреди. Koninklijke Philips Electronics NV (наричано по-нататък „Philips“) е крайното дружество майка в групата Philips, специализирана в областта на електронните продукти.

6. LGE и Philips произвеждат ЕЛТ до 1 юли 2001 г. На тази дата двамата жалбоподатели прехвърлят всички свои дейности в областта на ЕЛТ на свое съвместно предприятие — групата LPD, оглавявана от дружеството LG Philips Displays Holding BV.

7. В спорното решение Комисията приема, че LGE и неговите дъщерни дружества, от една страна, и дъщерните дружества на Philips, от друга страна, са участвали в картели за CDT и CPT до 1 юли 2001 г., когато дейностите в областта на ЕЛТ са прехвърлени на групата LPD. Затова Комисията заключава, че LGE и Philips носят отговорност за двете нарушения.

8. Освен това Комисията приема, че като дружества майки жалбоподателите носят съвместно и солидарно отговорност за участието на групата LPD в картелите за CDT и CPT през периода от 1 юли 2001 г. до 30 януари 2006 г.

9. Съответно в член 1, параграф 1, съответно букви в) и г) от спорното решение Комисията констатира, че Philips е участвало в картела за CDT от 28 януари 1997 г. до 30 януари 2006 г., а LGE — от 24 октомври 1996 г. до 30 януари 2006 г. В член 1, параграф 2, съответно букви е) и ж) от спорното решение Комисията също така констатира, че Philips е участвало в картела за CPT от 21 септември 1999 г. до 30 януари 2006 г., а LGE — от 3 декември 1997 г. до 30 януари 2006 г.

10. За нарушението, свързано със CDT, в член 2, параграф 1, съответно букви в)—д) от спорното решение Комисията налага глоба в размер на 73 185 000 EUR на Philips, 116 536 000 EUR — на LGE, и 69 048 000 EUR — общо на двете дружества в условията на солидарност. За нарушението, свързано със CPT, в член 2, параграф 2, съответно букви в)—д) от спорното решение Комисията налага глоба в размер на 240 171 000 EUR на Philips, 179 061 000 EUR — на LGE, и 322 892 000 EUR — общо на двете дружества в условията на солидарност.

Производството пред Общия съд и обжалваните съдебни решения

11. Съответно на 14 и 15 февруари 2013 г. дружествата LGE и Philips подават отделни жалби до Общия съд, като искат отмяна на спорното решение в частта, в която се отнася до всяко от тях, а при условията на евентуалност — намаляване на размера на наложените им с въпросното решение глоби.

12. В подкрепа на жалбата си до Общия съд LGE изтъква седем отменителни основания. Като първо основание LGE сочи нарушение на правото му на защита, доколкото групата LPD не била привлечена към участие в производството. В точки 67—91 от решение LGE Общият съд разглежда твърденията по това основание и ги отхвърля като безпредметни и при всички положения неоснователни. Общият съд отхвърля и твърденията по останалите изтъкнати от LGE основания, поради което отхвърля изцяло жалбата.

13. В подкрепа на жалбата си до Общия съд Philips изтъква осем отменителни основания. Като второ основание е посочено нарушение на член 101 ДФЕС, член 53 от Споразумението за Европейското икономическо пространство, член 27, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1/2003[5], правото на защита, в това число правото на изслушване, и принципа на добра администрация, доколкото Комисията не подвела под отговорност групата LPD за констатираните нарушения. В точки 74—99 от решение Philips Общият съд разглежда и отхвърля твърденията по това основание. Общият съд отхвърля и твърденията по останалите изтъкнати от Philips основания, поради което отхвърля изцяло жалбата.

Искания на страните

14. LGE иска от Съда (дело C-588/15 P):

– да отмени решение LGE,

– да отмени член 1, параграф 1, буква г) и параграф 2, буква ж), както и член 2, параграф 1, букви г) и д) и параграф 2, букви г) и д) от спорното решение,

– да намали размера на наложените му глоби, и

– да осъди Комисията да заплати съдебните разноски по производствата пред двете инстанции.

15. Philips иска от Съда (дело C-622/15 P):

– да отмени решение Philips,

– да отмени член 1, параграф 1, буква в) и параграф 2, буква е), както и член 2, параграф 1, букви в) и д) и параграф 2, букви в) и д) от спорното решение,

– да намали размера на наложените му глоби, и

– да осъди Комисията да заплати съдебните разноски по производствата пред двете инстанции.

16. Комисията иска от Съда да отхвърли жалбите и да осъди жалбоподателите да заплатят съдебните разноски.

Анализ

17. LGE и Philips изтъкват съответно три и четири основания за обжалване, които частично се припокриват.

5 Регламент на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [101] и [102] от Договора (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167).

18. В съответствие с желанието на Съда ще ограничa анализа си до първото основание за обжалване, изтъкнато от LGE, и второто основание за обжалване, изтъкнато от Philips, и двете изведени от нарушение на правото на защита поради неадресирането на изложението на възраженията до съвместното им дъщерно предприятие, групата LPD.

Обжалваните съдебни решения

Решение LGE

19. По първото отменително основание, изтъкнато в първоинстанционното производство, LGE твърди, че Комисията е нарушила правото му на защита, тъй като не е адресирала изложението на възраженията и спорното решение до групата LPD.

20. Общият съд разглежда и отхвърля твърденията по това основание в точки 67—91 от решение LGE.

21. От една страна, след като припомня съдебната практика относно спазването на правото на защита и относно отговорността на дружеството майка, Общият съд констатира, че Комисията не допуска грешка, като не привлича групата LPD към отговорност във връзка с нарушението, и че поради това доводите на жалбоподателя за нарушение на правото му на защита са безпредметни (т. 68—83 от решение LGE).

22. От друга страна, в точки 84—91 от решение LGE Общият съд отхвърля твърденията по това основание като неоснователни, като отговаря на довода на LGE, че то не е имало възможност да се защити, тъй като не е имало достъп до документите на групата LPD. В това отношение Общият съд констатира, че тъй като посочените документи не са били сред тези, въз основа на които Комисията приема спорното решение, жалбоподателят не може да поддържа, че е бил възпрепятстван да изложи надлежно становището си относно документите, на които се е основала тази институция (т. 85 от решение LGE).

23. След това Общият съд изтъква, че по силата на общото задължение за полагане на грижа жалбоподателят е трябвало да следи, включително в хипотезата на откриване на производство по несъстоятелност срещу съвместното предприятие, за правилното съхранение в книжата и архивите му на онези документи, чрез които може да се проследи дейността му, в частност за да разполага с необходимите доказателства при евентуални съдебни или административни дела (т. 86 и 87 от решение LGE), и то независимо от трудностите, произтичащи от нидерландското право в областта на несъстоятелността и липсата на съдействие от страна на синдика на групата LPD (т. 88 и 89 от решение LGE).

24. Накрая за изчерпателност Общият съд уточнява, че макар да не привлича официално групата LPD към участие в административното производство, Комисията изпраща искания за предоставяне на информация до различните дружества от тази група и извършва проверки в нейните помещения (т. 90 от решение LGE).

Решение Philips

25. Като втора част на твърденията си по второто основание, посочено в първоинстанционното производство, Philips изтъква, че като не привлича групата LPD към участие в административното производство, Комисията му попречва да получи достъп до данните, които са му били необходими, за да се защити.

26. Общият съд разглежда и отхвърля твърденията по това основание в точки 90—99 от решение Philips.

27. След като припомня съдебната практика относно спазването на правото на защита и относно отговорността на дружеството майка, Общият съд постановява, че Комисията не допуска грешка, като не привлича групата LPD към отговорност за извършените от нея деяния (т. 91—97 от решение Philips).

28. В допълнение Общият съд изтъква, че по силата на общото задължение за полагане на грижа Philips е трябвало да следи, включително в хипотезата на откриване на производство по несъстоятелност срещу съвместното предприятие, за правилното съхранение в книжата и архивите му на онези документи, чрез които може да се проследи дейността му, в частност за да разполага с необходимите доказателства при евентуални съдебни или административни дела. При всички положения Общият съд уточнява, че видно от доказателствата по делото, Комисията е изпращала искания за предоставяне на информация до различните дружества от групата LPD (т. 97 от решение Philips).

29. За останалото Общият съд изтъква, че за да издейства намаляване на глобата в замяна на сътрудничеството си, жалбоподателят предоставя на Комисията информация за участието на групата LPD в картела, което означава, че жалбоподателят е разполагал с много данни по този въпрос, които е можел да използва, за да гарантира ефективната си защита (т. 98 от решение Philips).

Доводи на страните

Доводите на LGE

30. LGE изтъква, че Общият съд допуска грешка при прилагане на правото, когато констатира, че Комисията не е нарушила правото му на защита с решението си да не изпраща изложението на възраженията на групата LPD.

31. На първо място, LGE възразява срещу отхвърлянето на твърденията му по първото посочено в първоинстанционното производство основание като безпредметни (т. 83 от решение LGE). То твърди, че съображенията в точки 73—82 от това съдебно решение засягат различен въпрос, който не е бил повдигнат пред Общия съд, а именно дали Комисията е допуснала грешка при прилагането на правото с привличането на LGE към отговорност за нарушението. Според него изводът, че Комисията е имала право да търси отговорност от LGE, не води до безпредметност на твърденията му за нарушение на правото на защита.

32. LGE поддържа, че Общия съд неправилно признава на Комисията абсолютно дискреционно правомощие по въпроса дали изложението на възраженията трябва да бъде изпратено до дружеството майка или до дъщерното дружество.

33. Според LGE при определени обстоятелства, например при обстоятелствата в настоящия случай, упражняването на това правомощие за преценка е ограничено от изискването за зачитане на правото на защита. От решение Комисия/Tomkins[6] личало, че ако дъщерното дружество представи оневиняващи доказателства, изведени от неговите книжа или чрез събиране на показанията на персонала му, тези доказателства автоматично биха били от полза и за дружеството майка. Следователно възможността на дружеството майка да упражни правото си на защита зависела от участието на дъщерното дружество в производството.

6 Решение от 22 януари 2013 г. (C-286/11 P, EU:C:2013:29, т. 39).

34. LGE изтъква, че в настоящия случай, ако групата LPD беше имала повод да се защити и да представи оневиняващи доказателства, същите автоматично щяха да са от полза и за LGE. Затова, като се позовава на решение Solvay/Комисия[7], LGE поддържа, че не е изключено, ако Комисията беше адресирала изложението на възраженията до групата LPD, последната да можеше да представи доказателства, полезни за неговата защита.

35. Освен това практиката Комисията да се обръща както към дъщерното дружество, така и към дружеството майка, произтича от процедурното ръководство на Комисията за прилагането на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС[8]. Фактът, че Комисията изпраща въпросници до групата LPD, бил ирелевантен, понеже като източник на оневиняващи доказателства въпросниците не били равностойни на изложението на възраженията. Всеки ответник трябвало да е запознат с възраженията, преди да може цялостно да упражни правото си на защита.

36. На второ място, LGE оспорва съображенията от решение LGE, поради които изтъкнатите от него твърдения по това основание са отхвърлени като неоснователни.

37. Според LGE фактът, че получава възможност да представи становище относно приетите от Комисията доказателства, и фактът, че Комисията събира информация от групата LPD, не са достатъчни, за да се осигури спазването на правото му на защита. Освен това LGE оспорва констатацията на Общия съд, че е било длъжно да следи за правилното съхранение в книжата и архивите му на онези документи, чрез които може да се проследи дейността на съвместното предприятие (т. 86 от решение LGE). Това задължение се отнасяло до случаите, в които дружеството майка прехвърля дъщерното дружество на трето лице и може реално да си осигури непрекъснат достъп до документите по договорен път. LGE обяснява, че е изгубило контрола върху дъщерната си група поради производството по несъстоятелност срещу нея, а синдикът не бил длъжен да му предоставя непрекъснат достъп до документите.

Доводите на Philips

38. Philips изтъква, че Общият съд допуска грешка при прилагане на правото, когато констатира, че като не е адресирала изложението на възраженията до групата LPD, Комисията не е допуснала процесуално нарушение (т. 75—82 от решение Philips).

39. Philips не оспорва възможността на Комисията да търси отговорност за нарушението от дружеството майка, което упражнява решаващо влияние върху поведението на дъщерното дружество. Philips обаче отбелязва, че това не решава въпроса дали Комисията е длъжна да привлече и двата субекта към участие в административното производство. Philips изтъква, че в настоящия случай неговата отговорност е „изцяло производна“ спрямо тази на дъщерната му група, а в резултат от липсата на пряко привличане към отговорност на групата LPD неговата отговорност като дружество майка „надхвърля“ отговорността на тази дъщерна група по смисъла на решение Total/Комисия[9].

40. Philips посочва, че по време на административното производство дъщерната група вече не е част от същото предприятие, тъй като от 30 януари 2006 г. е под контрола на синдик. Philips твърди, че доколкото не е привлечена към участие в административното производство и в частност не получава изложението на възраженията, дъщерната му група не е имала нито повод, нито задължение да се защитава срещу твърденията на Комисията. Освен това само

7 Решение от 25 октомври 2011 г. (C-109/10 P, EU:C:2011:686, т. 62).

8 Manual of procedure for the application of Articles 101 and 102 TFEU, 2012. Вж. http://ec.europa.eu/competition/antitrust/information_en.html (наричано по-нататък „процедурното ръководство на Комисията“).

9 Решение от 17 септември 2015 г. (C-597/13 P, EU:C:2015:613, т. 35 и 38).

синдикът на групата LPD разполагал с документацията, свързана с дейността на групата, и имал достъп до съответните служители. Предвид започналото производство по несъстоятелност срещу дъщерната му група Philips твърди, че му е било невъзможно да си осигури достъп до тази документация, за да се снабди с необходимите доказателства за защитата си.

41. Според Philips Комисията е трябвало да вземе предвид факта, че то е загубило контрола върху дъщерната си група и вече не е имало достъп до документите на групата LPD. Philips твърди, че ако Комисията беше привлякла групата LPD към участие в административното производство, групата щеше да е в състояние да се защити, а така и то щеше да може да осигури по-добре своята защита. Затова решението на Комисията да изключи групата LPD от участие в административното производство лишило Philips от пълната ефективност на правото му на защита.

Доводите на Комисията

42. Комисията поддържа, че твърденията по разглежданите основания са недопустими, тъй като са насочени срещу преценката на фактите, и че при всички положения са неоснователни.

43. Комисията изтъква, че съгласно трайно установената съдебна практика [10] тя може да налага глоба на единия или на другия субект, дружеството майка или дъщерното дружество, които образуват едно предприятие. Според Комисията жалбоподателите неправилно твърдят, че дружеството майка би се възползвало автоматично от всяко ограничаване на отговорността на дъщерното дружество. Нищо не давало основание да се ограничи отговорността на дружеството майка, когато правата на дъщерното дружество са засегнати поради процесуални нарушения, например поради липсата на надлежно връчване на изложение на възраженията на дъщерното дружество.

44. Освен това Комисията твърди, че подходът от решение Solvay/Комисия [11] не може да бъде приложен в настоящия случай. Тя изтъква, че това решение се отнася до достъпа до преписката на Комисията и не дава основание да се твърди, че Комисията трябва да гарантира достъп до информация, която не се намира у нея. В разглеждания случай Комисията получава релевантна информация от групата LPD, като ѝ е изпраща въпросник и извършва проверка. LGE е имало достъп до тези данни в рамките на своята защита. Комисията не била длъжна да гарантира, че и други дружества освен ответника ще имат стимул да представят оневиняващи доказателства. В отговор на довода на LGE, изведен от процедурното ръководство на Комисията, последната уточнява, че това ръководство не е обвързващо и може да бъде адаптирано според всеки конкретен случай, така че евентуално отклонение от ръководството при следваната процедура не е достатъчно доказателство за грешка при прилагане на правото.

45. Според Комисията Общият съд не тълкува като абсолютно задължението на дружествата майки за полагане на грижа по отношение на запазването на достъп до документацията на дъщерните дружества. Напротив, Общият съд разгледал фактите по случая и посочил, че LGE и Philips са поддържали тесни отношения с групата LPD през целия период на нарушението и следователно са можели да съхранят релевантни данни в съответните си архиви или по друг начин.

10 Решения от 3 март 2011 г., Siemens и VA Tech Transmission & Distribution/Комисия (T-122/07—T-124/07, EU:T:2011:70, т. 151) и от 27 юни 2012 г., Bolloré/Комисия (T-372/10, EU:T:2012:325, т. 50).

11 Решение от 25 октомври 2011 г., Solvay/Комисия (C-109/10 P, EU:C:2011:686, т. 62).

Анализ

Относно обхвата на изтъкнатите основания за обжалване

46. Има трайно установена съдебна практика относно условията, при които може да се търси отговорност от дружеството майка за участието на дъщерното му дружество в картел.

47. Ще припомня, че правото на Съюза в областта на конкуренцията се отнася до дейността на предприятията, тоест на стопанските субекти, които от юридическа гледна точка могат да бъдат съставени от няколко физически или юридически лица. Когато такъв стопански субект нарушава правилата на конкуренция, съгласно принципа на личната отговорност той следва да отговаря за нарушението. След това към отговорност за това нарушение трябва недвусмислено да бъде привлечен конкретен правен субект, който ще е адресат на изложението на възраженията и на решението на Комисията [12].

48. От постоянната практика на Съда следва, че дружеството майка може да носи отговорност за поведението на свое дъщерно дружество, когато това дъщерно дружество не определя самостоятелно пазарното си поведение. Всъщност в такъв случай дружеството майка и неговото дъщерно дружество представляват едно предприятие по смисъла на член 101 ДФЕС, поради което Комисията може да адресира решението си до дружеството майка, без да е необходимо да доказва личното участие на последното в нарушението [13].

49. До неотдавна обаче този въпрос беше спорен, като споровете засягаха самата концепция за механизма, позволяващ под отговорност да бъде подведено дружество майка, което не е участвало в нарушението [14]. Всъщност, от една страна, Съдът констатира, че при въпросната хипотеза нарушението на правилата за конкуренция в правото на Съюза „се разглежда като извършено от [самото дружество майка]“ [15]. От друга страна, Съдът приема, че отговорността на дружеството майка е „изцяло производна“ от отговорността на дъщерното му дружество [16].

50. В свое по-ново решение Съдът пояснява, че отговорното за неправомерното поведение на дъщерното си дружество дружество майка се осъжда лично за нарушение на правилата на конкуренция на Съюза, разглеждано като извършено от самото него, поради решаващото му влияние върху неговото дъщерно дружество, позволило му да определи пазарното поведение на последното [17]. В този смисъл в хипотезата, в която отговорността на дружеството майка произтича от противоправното поведение на дъщерното му дружество, антиконкурентните деяния така или иначе се считат за извършени от самото дружество майка, като се има предвид, че то формира една стопанска единица с дъщерното си дружество [18].

51. Следва да отбележа, че разглежданите тук жалби несъмнено засягат подобна проблематика, но в доста по-тесния аспект на ефективното упражняване на правото на защита от дружеството майка в хипотезата, в която по време на административното производство то вече няма контрол върху бившето си дъщерно дружество.

12 Вж. решение от 10 септември 2009 г., Akzo Nobel и др./Комисия (C-97/08 P, EU:C:2009:536, т. 54—57 и цитираната съдебна практика).

13 Вж. решения от 10 септември 2009 г., Akzo Nobel и др./Комисия (C-97/08 P, EU:C:2009:536, т. 58 и 59) и от 16 юни 2016 г., Evonik Degussa и AlzChem/Комисия (C-155/14 P, EU:C:2016:446, т. 27).

14 Вж. заключението на генералния адвокат Wahl по дело Akzo Nobel и др./Комисия (C-516/15 P, EU:C:2016:1004, т. 52—69).

15 Решения от 26 ноември 2013 г., Kendrion/Комисия (C-50/12 P, EU:C:2013:771, т. 55) и от 10 април 2014 г., Комисия и др./Siemens Österreich и др. (C-231/11 P—C-233/11 P, EU:C:2014:256, т. 47).

16 Решения от 22 януари 2013 г., Комисия/Tomkins (C-286/11 P, EU:C:2013:29, т. 37, 39, 43 и 49) и от 17 септември 2015 г., Total/Комисия (C-597/13 P, EU:C:2015:613, т. 38).

17 Решение от 27 април 2017 г., Akzo Nobel и др./Комисия (C-516/15 P, EU:C:2017:314, т. 56 и цитираната съдебна практика).

18 Вж. в този смисъл решение от 27 април 2017 г., Akzo Nobel и др./Комисия (C-516/15 P, EU:C:2017:314, т. 72 и 73).

52. Всъщност с разглежданите тук жалби дружествата майки жалбоподатели не оспорват решението от тях да бъде потърсена отговорност за противоправното поведение на съвместното им дъщерно предприятие — групата LPD. И в двете жалби жалбоподателите сочат като основание за обжалване наличието на нарушение на принципа на зачитане на правото на защита, нарушение, което произтичало от факта, че Комисията не адресирала изложението на възраженията до групата LPD и вследствие от това жалбоподателите не могли да се възползват от евентуалните оневиняващи доказателства, които тази дъщерна група може би щеше да изтъкне в рамките на своята защита [19].

По твърдяното нарушение на правото на защита

53. Съгласно постоянната практика на Съда, приложена в настоящия случай от Общия съд [20], зачитането на правото на защита при провеждането на административните производства в областта на конкуренцията представлява общ принцип на правото на Съюза [21].

54. Зачитането на правото на защита изисква по време на административното производство на засегнатото предприятие да е била дадена възможност да изложи ефективно своята гледна точка относно истинността и релевантността на твърдените факти и обстоятелства, както и относно документите, на които Комисията основава твърдението си за наличието на нарушение [22].

55. Разглежданите тук жалби повдигат въпроса дали тези изисквания са спазени по отношение на дружеството майка, ако Комисията реши да не адресира изложението на възраженията до участвалото в картела дъщерно дружество, а същевременно това дъщерно дружество е в производство по несъстоятелност и поради това дружеството майка вече няма достъп до притежаваните от него документи и до служителите му.

56. Следва да отбележа, че изложението на възраженията по член 27, параграф 1 от Регламент № 1/2003 [23] съставлява основната процесуална гаранция, с която се прилага принципът на зачитане на правото на защита, доколкото това изложение дава възможност на адресата да изложи ефективно доводите си в рамките на воденото срещу него производство [24]. Изложението на възраженията трябва недвусмислено да посочва физическото или юридическото лице, на което би могло да бъдат наложени глоби, и трябва да бъде адресирано до това лице, като указва в какво качество то е обвинено във връзка с твърдените деяния [25].

19 В писмената си реплика LGE в частност посочва, че нарушението на Комисията, от което то се оплаква, се състои не в това, че тя не е потърсила отговорност от дъщерната група, а в това, че е накърнила правото на защита на LGE, като не е адресирала изложението на възраженията до въпросната група.

20 Вж. точки 68—70 от решение LGE и точки 91—93 от решение Philips.

21 Решение от 13 февруари 1979 г., Hoffmann-La Roche/Комисия (85/76, EU:C:1979:36, т. 9). Вж. също решение от 3 септември 2009 г., Prym и Prym Consumer/Комисия (C-534/07 P, EU:C:2009:505, т. 26 и цитираната съдебна практика).

22 Вж. решение от 9 юли 2009 г., Archer Daniels Midland/Комисия (C-511/06 P, EU:C:2009:433, т. 88 и цитираната съдебна практика).

23 Тази разпоредба предвижда, че преди да вземе в частност решението, с което констатира нарушението, Комисията предоставя възможност на лицата, срещу които се води производството, да бъдат изслушани по въпросите, по които Комисията е предявила възражения.

24 Решения от 3 септември 2009 г., Papierfabrik August Koehler и др./Комисия (C-322/07 P, C-327/07 P и C-338/07 P, EU:C:2009:500, т. 38 и 39) и от 10 септември 2009 г., Akzo Nobel и др./Комисия (C-97/08 P, EU:C:2009:536, т. 57).

25 Решение от 10 септември 2009 г., Akzo Nobel и др./Комисия (C-97/08 P, EU:C:2009:536, т. 57). Това изискване е изрично посочено и в процедурното ръководство на Комисията за прилагането на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС (точка 5(1), стр. 116), цитирано от жалбоподателите: „While the subject of the competition rules is an „undertaking“, each legal entity that may be liable for the infringement within the undertakings must individually receive, as an addressee, [a Statement of Objections] […] It is therefore important to make sure that the [Statement of Objections] is addressed to all possible legal entities (parent companies and subsidiaries) that may be held jointly and severally liable for the infringement […] The final decision cannot be addressed to legal entities which, although they may be considered to be responsible for the infringements, were not an addressee of the [Statement of Objections]“.

57. В този смисъл изложението на възраженията цели да даде възможност за упражняването на правото на защита индивидуално от всеки правен субект, засегнат от административното производство в областта на конкуренцията.

58. Ето защо не би могло да се приеме, че тази процесуална гаранция не е спазена по отношение на получилото изложение на възраженията дружество майка само защото това изложение на възраженията не е адресирано до друг правен субект, а именно дъщерното му дружество, пряко участвало в нарушението.

59. Според мен това съображение остава валидно въпреки факта, че евентуалните оневиняващи доказателства, които дъщерното дружество би предоставило в отговор на изложението на възраженията, биха могли да бъдат от полза за дружеството майка.

60. Дори като се има предвид особеността на случая — възможността отговорност за едно и също нарушение да бъде потърсена на няколко правни субекта, които образуват един и същ стопански субект, не считам, че привличането на даден правен субект към отговорност може да се разглежда като средство за защита на други правни субекти, които упражняват самостоятелно правото си на защита.

61. Както следва от член 27, параграф 1 от Регламент № 1/2003, изпращането на изложението на възраженията съставлява императивно процесуално изискване, чрез което се гарантира упражняването на правото на защита от страна на адресата на евентуалното решение, с което ще се констатира нарушението [26]. Доколкото Комисията законосъобразно решава да не търси отговорност от дъщерното дружество — което в настоящото производство по обжалване е безспорно [27] — от нея не може да се изисква да изпраща изложение на възраженията на това дъщерно дружество.

62. Следователно, както правилно констатира Общият съд, в разглежданията случай (т. 83 от решение LGE и т. 97, първо изречение от решение Philips) решението дъщерната група да не бъде официално привлечена към отговорност и да не ѝ се изпраща изложението на възраженията не съставлява процесуално нарушение, годно да засегне правото на защита на дружествата майки на тази група.

63. Жалбоподателите обаче изтъкват, че въпросът стои другояче, когато дружествата майки вече нямат достъп до документите на пряко участвалото в картела дъщерно дружество. В това отношение те твърдят, че в такава хипотеза нарушението на правото на защита произтича от факта, че не са имали възможност да се възползват от евентуалните оневиняващи доказателства, които може би щеше да представи дъщерното дружество.

64. Не намирам този довод за убедителен.

65. Според мен жалбоподателите неправилно се позовават на практиката на Съда относно съобщаването на оневиняващите доказателства, и по-конкретно на решение Solvay/Комисия [28].

26 Вж. в този смисъл решения от 7 юни 1983 г., Musique Diffusion française и др./Комисия (100/80—103/80, EU:C:1983:158, т. 10) и от 3 септември 2009 г., Papierfabrik August Koehler и др./Комисия (C-322/07 P, C-327/07 P и C-338/07 P, EU:C:2009:500, т. 36).

27 Вж. точка 52 от настоящото заключение.

28 Решение от 25 октомври 2011 г. (C-109/10 P, EU:C:2011:686, т. 62 и 64, както и цитираната съдебна практика). Според тази съдебна практика в случай на несъобщаване на оневиняващ документ се констатира нарушение на правото на защита винаги когато засегнатото лице докаже, че е можело да използва тези оневиняващи документи за своята защита.

66. Тази съдебна практика [29] се отнася до достъпа до оневиняващите доказателства в преписката на Комисията. Доводът на жалбоподателите в настоящото производство по обжалване обаче засяга не достъпа до преписката на Комисията или до другите доказателства, събрани от Комисията в хода на административното производство [30], а достъпа до доказателствата, с които Комисията евентуално щеше да разполага, ако ѝ бяха представени от групата LPD.

67. Следва да отбележа, че процесуалните правила в областта на конкуренцията предвиждат способи за събиране на доказателства от Комисията, а също и условия и ред за достъп до преписката, така че засегнатите страни да могат да се запознаят с доказателствата, които се намират у Комисията [31].

68. В настоящия случай, както личи от точка 92 от решение LGE и точка 97 от решение Philips, Комисията отправя искания за предоставяне на информация до дружествата от групата LPD и извършва проверки в помещенията на тази група. При тези условия, ако са смятали, че предприетите от Комисията действия по събиране на доказателства по отношение на групата LPD са недостатъчни, жалбоподателите е трябвало по свой почин да поискат от Комисията да предприеме други подходящи действия, за да събере релевантните доказателства, намиращи се у тази група.

69. Предвид изложеното по-горе Общият съд правилно отхвърля — по съображенията в точки 68—83 от решение LGE и в точки 91—97 от решение Philips — довода на двамата жалбоподатели, че Комисията е нарушила правото им на защита, като не е адресирала изложението на възраженията до групата LPD.

70. Освен това, дори и да има известно съмнение дали съображенията в точки 68—83 от решение LGE и в точки 91—97 от решение Philips отговарят изчерпателно на доводите на жалбоподателите в първоинстанционното производство, както и дали в точка 83 от решение LGE твърденията по това изтъкнато в първоинстанционното производство отменително основание правилно са отхвърлени като безпредметни, а не като неоснователни, подобно оплакване, насочено срещу мотивите на обжалваните съдебни решения, не би могло да доведе до отмяната на тези решения, тъй като констатацията, че тези отменителни основания не са налице, при всички положения се явява правилна по изложените по-горе съображения [32].

71. Накрая, що се отнася до доводите на жалбоподателите относно изложените в обжалваните съдебни решения мотиви във връзка със задължението на всяко предприятие да следи за правилното съхранение на документите, чрез които може да се проследи дейността му (т. 86—89 от решение LGE и т. 97 от решение Philips), следва да отбележа, че в посочените точки Общият съд използва изразите „при всички положения“ и „в допълнение“, което означава, че тези оплаквания са насочени към изложени за изчерпателност мотиви на обжалваните съдебни решения и поради това са безпредметни.

Заключение По изложените съображения предлагам на Съда да отхвърли като неоснователни твърденията на LG Electronics Inc. по първото изтъкнато от него основание за обжалване на решението на Общия съд от 9 септември 2015 г., LG Electronics/Комисия

29 Решение от 25 октомври 2011 г., Solvay/Комисия (C-109/10 P, EU:C:2011:686) се отнася до документи, които са липсвали в преписката на Комисията, до които Solvay не е имало достъп и които — както Комисията сама признава — е можело да съдържат релевантна информация за защитата.

30 Що се отнася до евентуалните оневиняващи доказателства, съдържащи се в отговорите на изложението на възраженията до други страни по същото производство, вж. решения от 16 юни 2011 г., Solvay/Комисия (T-186/06, EU:T:2011:276, т. 225) и от 16 юни 2011 г., Bavaria/Комисия (T-235/07, EU:T:2011:283, т. 119 и 249—251).

31 Съответно членове 18—21 и член 27, параграф 2 от Регламент № 1/2003.

32 Вж. точки 58—69 от настоящото заключение, както и решения от 2 април 1998 г., Комисия/Sytraval и Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, т. 47) и от 30 септември 2003 г., Biret International/Съвет (C-93/02 P, EU:C:2003:517, т. 60).

(T-91/13, непубликувано, EU:T:2015:609), както и твърденията на Koninklijke Philips Electronics NV по второто изтъкнато от него основание за обжалване на решението на Общия съд от 9 септември 2015 г., Philips/Комисия (T-92/13, непубликувано, EU:T:2015:605).